

Sygn. akt I DO 69/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w R. M. S. K.
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej
w dniu 27 listopada 2019 r. na posiedzeniu niejawnym wniosku sędziego Sądu
Najwyższego Jacka Wygody o wyłączenie ze składu orzekającego
na podstawie art. 41 § 1 kpk *a contrario* w związku z art. 42 § 1 kpk

postanowił:

nie uwzględnić wniosku sędziego Sądu Najwyższego Jacka
Wygody o wyłączenie ze składu orzekającego od rozpoznania sprawy
o sygn. akt I DO 69/19 dotyczącej prokuratora Prokuratury Rejonowej
w R. M. S. K.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 14 lutego 2019 roku Naczelnik Wydziału Spraw
Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wniósł o podjęcie uchwały zezwalającej na
pociągnięcie do odpowiedzialności karnej M. S. K. – prokuratora Prokuratury
Rejonowej w R. W dniu 26 września 2019 Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze
Generalnym wydał uchwałę, w której nie wyraził na powyższe zgody. Zażalenie na
decyzję sądu dyscyplinarnego I instancji wywiódł prokurator. Zarządzeniem z dnia
16 października 2019 roku niniejsza sprawa została zarejestrowana w Izbie
Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego pod sygn. I DO 69/19, zaś do jej rozpoznania
wyznaczono sędziów Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek, Jacka Wygodę
oraz ławnika Sądu Najwyższego Agnieszkę Inę Zielonkę. Zarządzeniem z dnia 22

października 2019 roku wyznaczono termin posiedzenia na dzień 5 grudnia 2019 roku.

W dniu 14 listopada 2019 roku sędzia Sądu Najwyższego Jacek Wygoda złożył wniosek o wyłączenie go ze składu orzekającego w powyższej sprawie. W jego uzasadnieniu, jako okoliczność mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, sędzia wskazał, iż w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, sygn. akt PK XIV Ds.(...), dotyczącym nieprawidłowości w prowadzeniu śledztwa przez prokuratora w sprawie [...], posiada status pokrzywdzonego, zaś sprawa dotycząca prokurator M. S. K. ma bardzo zbliżony charakter. Wezwany do uzupełnienia przedstawionych okoliczności mogących uzasadniać wątpliwości co do jego bezstronności, pismem z dnia 25 listopada 2019 roku sędzia Jacek Wygoda, w zakresie niezbędnym do rozpoznania wniosku, wskazał, iż sprawa I DO 69/19 dotyczy wadliwości prowadzonego śledztwa przez prokurator M. S. K. i jest w istocie bardzo zbliżona materią do postępowania PK XIV Ds. (...) prowadzonego przez Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, które dotyczy nieprawidłowości w prowadzeniu przez szereg prokuratorów śledztwa w sprawie [...]. Sędzia Jacek Wygoda zaznaczył, iż kierując zawiadomienie w sprawie PK XIV Ds. (...) do Prokuratury Krajowej zajął określone stanowisko co do konieczności zakwalifikowania uchybień prokuratora związanych z prowadzonym śledztwem jako czynu zabronionego z art. 231 kk. Zdaniem sędziego fakt, że w wyżej wymienionym śledztwie ma status strony pokrzywdzonej, a śledztwo prowadzone jest przez Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, który to wydział jest jednocześnie stroną w sprawie I DO (...), do rozpoznania której został wyznaczony sprawa, że w ocenie sędziego, w odbiorze zewnętrznym może powstać uzasadniona wątpliwość co do istnienia jego kierunkowego nastawienia do stron: Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej i do prokurator M. S. K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po przeprowadzonej analizie argumentacji sędziego Sądu Najwyższego Jacka Wygody, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy nie znajduje podstaw do jego uwzględnienia.

Wniosek ten sędzia Jacek Wygoda złożył na podstawie art. 41 § 1 kpk w związku z art. 42 § 1 kpk. Zgodnie z powołanymi regulacjami, sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, powyższe zaś wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. Nie ulega wątpliwości, iż wątpliwość ta musi być realna i konkretna, a nie li tylko hipotetyczna.

Każdy sędzia przed złożeniem żądania w trybie art. 41 § 1 kpk winien ocenić okoliczności, jeżeli takie występują, które w jego ocenie mogą usprawiedliwiać jego wyłączenie na wniosek strony i uzasadniać ewentualny zarzut bezstronności przy rozpoznawaniu sprawy. Trafnie sędzia w swoim piśmie z dnia 25 listopada 2019 roku przytoczył pogląd doktryny (D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2017, s. 261-262), iż kryterium subiektywne bezstronności opiera się na ocenie osobistego przekonania sędziego orzekającego w danej sprawie. W żadnym wszak miejscu obu swoich pism sędzia nie wskazał, iż w jego odczuciu zachodzić mogą wątpliwości co do jego obiektywizmu przy rozpoznawaniu sprawy. Co więcej, w piśmie z dnia 14 listopada wprost wskazał, że podana przez niego podstawa złożenia wniosku jedynie „może zostać uznana za wywołującą uzasadnioną wątpliwość co do (...) bezstronności w postępowaniu” – jak należy rozumieć, przez inne osoby, w szczególności strony. Sam obaw takich w stosunku do siebie nie dostrzegł i nie sformułował. Tymczasem stronnictwo wewnętrzne odwołuje się do subiektywnego poczucia sędziego co do własnej bezstronności i opiera się na ocenie osobistego przekonania sędziego orzekającego w danej sprawie, przy czym osobista bezstronność członka składu orzekającego w danej sprawie jest dorozumiana i jej obalenie wymaga przeciwdowodu, który w sprawie niniejszej nie został (...) przedstawiony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 roku, sygn. IV KK 723/18, Prok.i Pr.-wkł. 2019/7-8/13).

Finalna ocena tych okoliczności dokonywana jest zawsze przez obiektywną weryfikację sądu orzekającego w trybie art. 42 kpk, który to jest uprawnionym do kontroli poprawności oceny zasadności żądania sędziego w konkretnym układzie faktycznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 lutego 2016 roku, sygn. akt SNO 82/15).

Analizując argumentację podaną przez sędziego Jacka Wygodę należy zauważyć, iż w głównym nurcie odwołuje się ona do tożsamości przedmiotowej postępowań PK XIV Ds. (...) oraz I DO 69/19. Zarzut, co do którego wnioskodawca chce uzyskać zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora, dotyczy śledztwa w sprawie [...], przy czym po zatwierdzeniu przez prokuratora wydanego postanowienia o umorzeniu śledztwa na podst. art. 17 § 1 pkt. 1 kpk doszło do [...]. Wnioskodawca, zachowanie prokuratora, mające polegać na zaniechaniu osobistego wykonania lub zleceniu policji szeregu czynności procesowych, kwalifikuje z art. 231 § 1 kk.

Z opisu przedmiotu śledztwa Prokuratury Krajowej o sygn. akt PK XIV Ds. (...) przedstawionego przez sędziego Jacka Wygodę wynika, iż dotyczy ono „nieprawidłowości w prowadzeniu śledztwa przez prokuratora”, którego przedmiotem było [...] Nie negując w żadnym stopniu osobistego zaangażowania sędziego w sprawę, w której jest stroną i [...], to jednak w realiach rozpoznawanej sprawy sędzia w żaden sposób nie uprawdopodobnił podobieństwa obu tych postępowań, mogących skutkować uzasadnioną obawą co do jego bezstronności. Nie wykazano ani podobieństw postępowań, przy prowadzeniu lub nadzorowaniu których prokuratorzy mieli popełniać błędy lub wręcz przestępstwa, ani też nie wskazano na konkretne tożsame zachowania (działania lub zaniechania) z ich strony, które w obu sprawach mogłyby podlegać identycznej ocenie prawnej.

Rozważenie tak zasadności wniosku i zażalenia prokuratora w sprawie I DO 69/19, jak i ocena faktyczna i prawna zachowań prokuratorów w sprawie o sygn. akt PK XIV Ds. (...) będą wymagały w pierwszej kolejności oceny przydatności i zasadności realizacji konkretnych czynności przez prokuratorów w odniesieniu do indywidualnych okoliczności zaistniałych w sprawie i zgromadzonych dowodów, a dopiero dokonanie tego stanowić będzie podstawę do subsumpcji ich zachowań

pod kątem realizacji znamion czynów prawa karnego materialnego. Każda jednak z powyższych czynności niewątpliwie wymagała będzie indywidualnego rozważenia na gruncie okoliczności ściśle odnoszących się do konkretnej sprawy.

Wyrażenie przez sędziego Jacka Wygodę, działającego nie jako sędziego, a jako strona postępowania, własnego, prywatnego stanowiska, nie może wzbudzić uzasadnionej wątpliwości co do jego bezstronności w innej sprawie. Strony postępowania z natury rzeczy bowiem zajmują określone stanowisko w sprawie. Nie może to jednak automatycznie przesądzać o uzasadnionych wątpliwościach co do obiektywnego orzekania. Bez wskazania jakichkolwiek realnych zbieżności co do faktów, zdarzeń lub ocen prawnych z postępowaniem, w którym został on wyznaczony jako członek składu orzekającego, sama tylko powzięta przez sędziego nieuzasadniona obawa, że strony mogą taką wątpliwość powziąć, nie będzie skutkowałą jego wyłączeniem od rozpoznania sprawy.

Nie wzbudza bowiem także obaw co do obiektywizmu sędziego fakt, że ten sam organ prokuratorski zaangażowany jest w prowadzenie obu śledztw – tak stanowiącego podstawę postępowania o sygn. I DO 69/19 śledztwa PK XIV Ds. (...), jak i tego o sygn. akt PK XIV Ds. (...). Przyjęcie odmiennego stanowiska doprowadziłoby do niedającego się zaakceptować wniosku, iż zasadniczo każdy sędzia, który w innej sprawie realizowałby swoje interesy procesowe w charakterze strony, nie powinien orzekać w żadnym podobnie kwalifikowanym lub toczącym się z udziałem tego samego organu postępowaniu. Zasada jednolitości działania prokuratury wykluczałaby wówczas możliwość jakiegokolwiek orzekania przez sędziego w sprawach, w które zaangażowany byłby prokurator.

Sędzia Jacek Wygoda nie przedstawił jakichkolwiek realnych okoliczności mogących skutkować obawą co do jego bezstronności. Z oświadczenia nie wynika, aby – przykładowo – utrzymywał on osobiste relacje z prokuratorami występującymi w sprawie. Fakt bowiem jedynie urzędowej znajomości sędziów, prokuratorów lub innych osób występujących przed sądem (adwokaci, biegli, tłumacze) nie może stanowić o istnieniu uzasadnionej obawy co do braku bezstronności orzekających w sprawie sędziów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2016 roku, sygn. IV KK 25/16, KZS 2017/2/32).

Z omówionych zatem względów wniosek należało uznać za niezasadny, gdyż podane okoliczności nie wzbudzały jakichkolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego Jacka Wygody w sprawie zawisłej w Sądzie Najwyższym w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej.